

1.1. Joukkoliikenne

Sitovuus toimintakate	TP 2025	KS+LTA:t 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatulot	17 191 535	18 193 300	19 216 800	19 312 800	19 409 400
Toimintamenot	-25 996 741	-28 002 300	-28 909 200	-29 201 600	-29 496 300
Toimintakate	-8 805 206	-9 809 000	-9 692 400	-9 888 800	-10 086 900

Toiminnan kuvaus

Joukkoliikenne-palveluyksikkö vastaa liikennepalvelulain mukaisista joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä ja seudullisen joukkoliikenteen järjestämisestä Päijät-Hämeen kunnissa Lahden seudun joukkoliikenteen yhteistoimintasopimuksen ja liikenteen järjestämistapapäätösten mukaisesti. Lisäksi palveluyksikkö vastaa Lahden kaupungin koulukuljetusten suunnittelusta ja kilpailutuksesta sekä Lahden kaupungin kaupunkipyöräjärjestelmästä. Palveluyksikkö on osa kaupunkitekniikan palvelualueita ja toimii Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan alaisuudessa.

Palveluyksikön määrärahavaraus sisältää seudullisen joukkoliikenteen järjestämisen kustannukset, mukaan lukien liikennöinti-kustannukset, lippu-, maksu- ja informaatiojärjestelmien kustannukset, joukkoliikennelautakunnan kustannukset, yksikön muut toimintakulut sekä joukkoliikenteen viestinnän ja markkinoinnin. Seudullisten kustannusten lisäksi määrärahavaraus sisältää Lahden kaupungin kustannuksia kaupunkipyöräjärjestelmän sekä koulukuljetusten suunnittelun ja kilpailutuksen osalta. Määrärahoissa ei ole varauduttu mahdollisiin merkittäviin ennakoiduttuihin kustannus- tai indeksimuutoksiin.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Joukkoliikenteen toimintaympäristö on viime vuosina muuttunut merkittävästi. Koronapandemian vaikutukset matkustajamääriin ovat poistuneet, mutta muuttuneet liikkumistottumukset, kuten etätyön yleistyminen, vaikuttavat edelleen matkustuskysynnän rakenteeseen. Toimintaympäristöä haastavat myös liikennöintikustannusten yleinen nousu, kaluston korkeammat hankintakustannukset sekä valtion joukkoliikennerahoituksen heikentyminen.

Liikenteen suunnittelua ja resurssien kohdentamista on viime vuosina tehostettu kustannusten hallitsemiseksi. Toiminnan tehostamistoimenpiteistä huolimatta kustannustason nousu aiheuttaa paineita joukkoliikenteen taloudelle. Vuoden 2027 aikana tarkastellaan palvelutasoa, linjastoratkaisuja ja lipputuotteiden hinnoittelua talouden tasapainottamiseksi.

Joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat kehittyneet koronan vaikutusten jälkeen positiivisesti koko 2020-luvun puolivälin ajan. Vuonna 2025 saavutettiin uusi matkustajamääräennätys 8 042 967 matkaa ja vuoden 2026 aikana matkustajamäärät ovat ensimmäisen vuosipuoliskon osalta reilun kolmen prosentin kasvussa edelliseen vuoteen nähden. Kesällä 2026 käyttöön otettu tasataska uudisti lippujärjestelmää merkittävästi. Uudistuksen tavoitteena on joukkoliikenteen käytön lisääminen erityisesti seudullisessa liikenteessä sekä palvelun yksinkertaistaminen asiakkaan näkökulmasta. Tasataskan vaikutuksia matkustajamääriin, lipputuloihin ja kuntien kustannusosuuksiin seurataan vuoden 2027 aikana.

Asiakkaiden odotukset joukkoliikennettä kohtaan ovat kasvaneet. Luotettavuus, palvelun selkeys, sujuvat matkaketjut sekä reaaliaikaisen tiedon saatavuus korostuvat entistä enemmän. Digitalisaation myötä kerättävän tiedon määrä kasvaa jatkuvasti, ja dataa hyödynnetään aiempaa systemaattisemmin liikenteen suunnittelussa, seurannassa ja päätöksenteossa. Lahden seudun liikenteen brändipäivitys on käynnissä ja se lanseerataan vuoden 2026 loppupuolella – brändi tulee näkymään enenevässä määrin vuoden 2027 aikana niin joukkoliikenteen kalustossa kuin viestintä- ja markkinointimateriaaleissa.

Vuonna 2024 hyväksytty seudullinen palvelutasosuunnitelma ja vuonna 2025 hyväksytty Lahden seudun liikenteen strategia ohjaavat joukkoliikenteen pitkäjänteistä kehittämistä. Strategian tavoitteena on kasvattaa joukkoliikenteen kulkutapaosuutta, parantaa asiakaskokemusta, vahvistaa seudullista saavutettavuutta sekä kehittää palveluita taloudellisesti kestäväällä tavalla. Strategian mukaiset tavoitteet ja toimenpiteet edellyttävät riittävää lisärahoitusta joukkoliikenteelle – ilman sitä joukkoliikennettä kehitetään käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Strategian toimeenpanoa on edistetty muun muassa asiakastunte- muksen kehittämisellä, palveluverkon tarkasteluilla sekä joukkoliikenteen järjestämistapaselvityksellä.

Vuoden 2026 aikana valmistuneessa järjestämistapaselvityksessä arvioitiin joukkoliikenteen järjestämisen vaihtoehtoja toiminnallisesta ja taloudellisesta näkökulmasta. Selvityksen pohjalta tehtävät linjaukset vaikuttavat joukkoliikenteen kehittämiseen tulevana vuosina.

Lahden kaupungin ilmasto-ohjelmassa joukkoliikenteellä on keskeinen rooli kestävästä liikkumisesta edistämiseksi. Tavoitteena on lisätä vähäpäästöisen kaluston osuutta sekä kasvattaa joukkoliikenteen käyttöä osana kestävästä liikennejärjestelmästä.

Fazerin uuden tehtaan käynnistyminen Pippon alueella tuo tarpeen lisätä liikennettä alueella. Alueen joukkoliikennetarkaisujen kehittäminen jatkuu yhteistyössä toimijoiden kanssa vuonna 2027.

Kaupunkipyöräjärjestelmä siirtyi kokonaisuudessaan joukkoliikenneyksikön vastuulle vuonna 2026. Kaupunkipyörät ovat va-
kiintuneet osaksi Lahden liikennejärjestelmää. Käyttäjämäärät ovat kasvaneet tasaisesti ja asiakastytyytyväisyyskyselyn tulosten
perusteella tyytyväisyys on hyvällä tasolla. Nykyisen järjestelmän hankintasopimuksen päättymisen edellyttää uutta kilpailutusta
vuoden 2027 aikana – tähän valmistaudutaan jo käynnissä olevan kaupunkipyöräjärjestelmän esiselvityksen pohjalta. Tavoit-
teena on kehittää järjestelmää siten, että se tukee entistä paremmin joukkoliikenteen matkaketjuja ja kaupungin kestävän liik-
kumisen tavoitteita käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Palveluliikenteen tulevaisuutta ja mahdollista kehittämistä selvitetään hyödyntäen jo toteutettujen uudistusten kokemuksia käy-
tettävissä olevien resurssien puitteissa. Lähilinjaliikenne täydentää runkoliikennettä erityisesti alueilla, joilla perinteinen linja-
autoliikenne ei ole kustannustehokasta tai tarkoituksenmukaista.

Toimintaympäristöön liittyy myös epävarmuustekijöitä. Erityisesti hankintalainsäädännön mahdolliset muutokset ja In House -
yhtiöiden asemaan liittyvät ratkaisut voivat vaikuttaa muun muassa joukkoliikenteen lippu-, maksu- ja informaatiojärjestelmien
järjestämiseen ja kustannusrakenteeseen tulevina vuosina.

Toiminnan painopistealueet

Vuonna 2027 seudullisen joukkoliikenteen toiminnan painopisteenä ovat talouden tasapainottaminen, strategian ja toimenpi-
teiden päivitys sekä matkustajamäärien kasvun tukeminen. Tavoitteena on turvata palveluiden taloudellinen kestävyys samalla,
kun joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja asiakaskokemusta kehitetään pitkäjänteisesti.

Keskeiset painopisteet vuonna 2027 liittyvät seudullisen joukkoliikenteen talouden tasapainottamiseen sekä kustannustehok-
kaiden palveluratkaisujen ja hankintojen kehittämiseen muuttuvassa toimintaympäristössä. Toimintaa ohjaavat Lahden seudun
liikenteen strategian ja palvelutasosuunnitelman tavoitteet ja vuoden aikana arvioidaan myös strategian, sen toimenpiteiden ja
palvelutasosuunnitelman päivittämistarpeita. Keskeisenä tavoitteena on seurata myös vuonna 2026 käyttöön otetun tasatak-
san vaikutuksia matkustajamääriin, lipputuloihin ja kuntien kustannusosuuksiin sekä valmistella tarvittavia jatkotoimenpiteitä
havaintojen perusteella. Lisäksi vuonna 2027 joukkoliikenteen kalustosta päästöttömien linja-autojen osuus kasvaa merkittä-
västi.

Vuoden aikana edistetään joukkoliikenteen järjestämistaselvityksen pohjalta tehtyjen linjausten toimeenpanoa sekä valmis-
tellaan ja mahdollisesti kilpailutetaan kaupunkipyöräjärjestelmän uusi hankinta. Joukkoliikenteen houkuttelevuutta pyritään
vahvistamaan kehittämällä asiakaskokemusta ja matkustajainformaatiota sekä parantamalla palveluiden laatua ja saavutetta-
vuutta. Edelleen joukkoliikenteen matkamääräkasvua pyritään edistämään. Samalla panostetaan asiakasvuorovaikutuksen ja
osallistamisen kehittämiseen, jotta palveluiden suunnittelussa voidaan entistä paremmin huomioida käyttäjien tarpeet ja odo-
tukset. Lahden seudun liikenteen päivitetty brändi jalkautetaan vuoden 2026 loppupuolella jatkuen merkittävilta osin vuodelle
2027.

Merkittävä kehittämiskohde on myös keskustan vaihtopysäkkikokeilun vaikutusten arviointi. Tavoitteena on edistää kustannus-
tehokasta ja palvelutasoltaan toimivaa pysyvää ratkaisua, joka tukee joukkoliikennejärjestelmän toimivuutta ja mahdollistaa
palvelujen kehittämisen myös tulevaisuudessa. Edelleen pyritään varmistamaan joukkoliikenteen henkilöstöresurssien riittävyys
ja pysyvyys. Näillä toimenpiteillä pyritään vahvistamaan joukkoliikenteen asemaa kestävän liikkumisen vaihtoehtona sekä edis-
tämään kaupungin ja seudullisen joukkoliikenteen strategisten tavoitteiden toteutumista.

Edellä mainituilla painopisteillä pyritään vahvistamaan joukkoliikenteen asemaa osana Lahden seudun kestävästä liikkumisjär-
jestelmästä, parantamaan palvelujen kustannustehokkuutta sekä vastaamaan kaupungin ja seudullisen joukkoliikenteen strate-
gisiin tavoitteisiin.

Toimintaa kuvaava mittari	TP 2025	KS+LTA:t 2026	TA 2027
Talous			
Toimintatulot/asukas	141 €	149 €	157 €
Toimintamenot/asukas	213 €	229 €	236 €